

Соколёнок

6/2015

ноябрь - декабрь

Ипази

КЪЮБ ВАЗЛИК САБАН БИЦИДАРИЗ АДАБГЪУРАЙИ ДАГЪУСТАН РЕСПУБЛИКАЙИН ЖУРНАЛ

Уьбхюраза ишз кьисматнан халачи

«Сувайнат Кюребеговайин лирикайин «ужагъдиъ» учІву сар касра дид'ан вижнасузди, гьиссузди удучІвидар – гъаз гъапиш мушваъ учІву кас хяран кюкйирин цІабар, гъачІниндин чигра алмиди, ликтІилан кІул'ина, вярх дапІну, шли-вуш чаин алахъу касси сабпну марцци гьис-сари уягъ апІуру. Дици гъаддиз шулуки, гъаз гъапиш С. Кюребеговайин поэзияйин хяраъ айи кюкйир лирикайин заан къанунаринди яратмиш дапІнайидар, хъа хайлин шиърар, якъин, табасаран поэзияйиз цІийи жилгъа йибтІурайи лирикайин заан дережайин чешнийир ву...»

Шамил КЪАЗИЕВ

Сувайнат Кюребегова

Швнуд хилари
КитІнийкІан увук гугар,
Швнур касдин юкІв
ГъапІнийкІан уву гъяйран?
Табиаътси хъабалгнайи
Яв кІалбар
Ширин вузуз,
Халачи табасаран.

Анжагъ адар гюрчегвализ
Гъякъ кымат,
ЦІару-цІару бархлариз
Ккабхъна яв тахт.
Сурарихъди убкуз гъитра
Яв къисмат,
Къуру-къуру гафаринуб
Дубхъна вахт.

ЦІапІру хулан
Мурчваъ айи дуркъарихъ
Швнуд хилари
КитІнийкІан увук гугар?
Гъамус увуъ,
Дипну айи раккнарихъ,
Рябкъюразуз
Риш'вахтнан хиял азгар.

Жигъил шуран
Гардандиъ ай гъибарси,
Халачийин мухриъ а
Рангнан цІикІвар.
Гугар китІри
Талитнаъ ай шубарин
Швнуб хиялнахъ
Лицури айкІан юкІвар...

Жабгъура диф,
АбцІнайиб юкІв нивгъари,
Халват йишваъ дишну,
Ккядяхъюз кІван цІа...
КкачІабкІнашра
Къял'ин али гъагъари,
Жабгъура диф,
Хъял кайи йицси барцІак.

Жабгъура диф,
АбцІнайиб гъян нивгъари,
Адар дидиз юкІв дипру йишв
Му зав'ин...
Гъулан кюче абцІна
Шаду чІигъари-
Ибшура диф,
Машквар апІури жил'ин...

Чимлин гъари сиргъйир
КкитІна элвени,
Сумчриз гъягъюз
Дабалгнайи шуруси.
Успагъиди
Рябкъдаринхъа назани,
Чру шал хъипна,
Табасаран шуруси.

Мешреб хура диди
Багъдиина чвлин,
Жигъилвалин тІирх
КапІра къаби чІвалак,
Элвен сиргъйир
КкитІнайи гъари чимлин
Гъалабулугъ
ЧІиви апІура йиз кІвак...

Литературайин иис

Мамин-Сибиряк

Студёнаяйин кьюрд адапрущв

Мершарин хъа илимдру гъид-
къарин ургмигъян гъидирж-
ну, къабижви чан тахтайин,
пичрахъ, дахънайи. Ухди вуш,
къанди вуш, дугъаз аьгъдайи,
аьгъю хъузра мумкин дайи, гъаз
гъапиш акв къанди алабхъурайи,
хъа зав гъеле хябяхъмиди чвлин
дифари ккебкнайи. Гъудужвуз
дугъаз ккунди адайи; гъазма-
йиъ аьхъюди вуйи, хъа дугъан
йикъ ва ликар иццури садшвнуд
йигъ вуйи. Ахузра дугъаз ккунди
адайи, гъаци вахт адаплуз дахъ-
найи. Хъа наана думу гъялак хъи-
дихъа? Думу раккникан ихтиятди
кцлахурайибсиб сесну нивкГан
уягъ гъапІну — му чав гъазма-
йиз деебт кІурайи Музгарко вуйи,
йицІуд йисан му гъазмайиъ яша-
миш шулайи аьхю, цІару ху.

— Узу апІруб апІарзавуз, Муз-
гарко!.. — кІул ургмикк ккиври,
мурмрар гъапІу къабири. — Узу
кцлахуз гъитурзавухъди...

Хуйи саб вахтназ раккни-
ан бацар ацІахуб дебкку, хъа-
син язухъ шлуганси цІузар
гъапІу.

— Агъ, уву жанаврари
ипІриву!.. — хуйиз агърар
апІури, къабир тахтайилан

гъудужвуз хъюгъю. Гъазмайиъ мучІуди вуйи, раккнарихъна дуфну, къабири думу абџцу ва варибдин гъавриъ гъахъи — хуйи цІузар гъаз апІураш ва чан йикъна ликар гъаз иџцураш. Раккнигъ гъайи арайигъян рябкъруб вари йифу ккапІнайи. Гъавайиъ гъюдли, пчІу хъахъарстар цІерекІвар уърхнайи. Гъазмайиъ мучІуди вушра, йифун аквну вари рябкъюз гъитрайи — нирин къяляхъ хъайи яркур, кІару дубхънайи нир ва тап ниризкъан дубшнайи жилин дашлугъ кІакІ.

Фагъумлу ху абџцнайи раккнихъ дубснайи ва фагъумлу, фу-вуш кІурайи улариинди эйсийиз лигурайи.

— ГъапІхъа, аьхир ву сарун!.. — хуйин уларин сессуз суалназ жаваб туву къабири. — ФукІа апІидарва, дуст... Гъубшну!..

Хуйи рижв гъутІубчвву ва, эйсийикан крабхури, дугъахъна вуйи темена улупуз хъюгъю.

— ГъапІрухъа, Музгарко!.. Ихъ хъад гъубшну, хъа гъамус мугъарайиъ дахъну гъузурхъа...

Гъаму гафарин къяляхъ Музгарко деебгну къабиртІан ухди гъазмайиъ убчІву.

— Къюрд ккундарвуз? — личІварикан дапІнайи йирси пичраъ цІа ипри, къабири хуйихъди гафар апІурайи. — Къабул дарвуз?..

Пичраъ айи гъалабалугъ кайи цІин ялви къабижви дахънайи тахта ва гъазмайин саб мурччв аку апІурайи. МучІушнаъ кумру кІару дапІнайи, саспи йишварик камк кабхънайи хамхарар, гъазмайин мурчваъ кебхнайи чул, ккудуркІну адру шаламар, ккумрик гъюран саб-къюб гъидикъ, хъа пичраз багахъди-гъузгъун, цІухи духънайи, аьж'ви маш гъайи къабижви аьгъю шулайи. Дугъан маш гъякъикъатдиъра саб жвурнахъинди дацІабккнайи, гагул ул дябгънайи даргну ккебкнайи. Амма къабижвуван дарццивал цІухи мужрийи жин апІурайи. Музгаркойиз къабижви я уччвур, ясана дарццир дайи.

Къабижвуву пичраъ цІа кабхъри имиди, акв алабхънийи. Къюрдун ругъул гвачІин гъадмукъан аьхю зегъметнахъ хъайики, рябкъюри адру ригъдиз акв тувуз иџџу апІурайиганси гъибгъуйи. Гъазмайин тмуну цал вуйин-дарин рябкъюрайи, дидихъ гакІвлин гъагъи гурдар дивнайи. Гъазмайин саб унчІвтІан алдайи, диди вуйин-дарин акв деебтуруайи. Музгарко раккнарихъ дубснайи ва, саспиган рижв тІубччвури, сабурлуди эйси гюзлемиш апІурайи.

Амма хуйин сабурлувализра аьхир айиб ву, Музгаркойи хъанара зяифди цІуз гъизигу.

— Гьамусяаьт, гьялак мабхьан, — жаваб туву кьабижвуву дидиз, цІихьна шид аий чугундин йигьакк багахь апІури. — Хъубкьдиву...

Ярхи мучІмучІ улхьан бацаригъ гъивну, Музгарко эйсийилан ул улдадабгъ-ди дабхънайи. Кьабижвуву гъюнариин гимбин урхъар кадахънайи парчдин кьул илипубси, ху шадди хъебгуз хъюбгънийи ва раккнарихьна гъажабгънийи.

— Гъаддиз йиз йикъ иццури шубуд йигъ гъабхъну гъа, — ктибтурайи кьабижвуву хуйиз. — Гъава чІур хъуз ккайиган вуйиштІан. Фициб йиф дабхънаш, лигав...

Сад йишвандин арайиъ гургутум вари дигиш гъабхънийи — яркур багахь гъабхьиганси гъибгърайи, нир ккуру гъабхънийи, хъа кьюрдун дифар, мукІрукІин гъарарихъ хъарсери, жиллан чвурхурайиганси рякъюйи. Вари сефилди рякъюйи, йифун цІерекІвари гъавайиъ тІирхуб давам апІурайи ва сесссузди жан алдру жил'ин дахърайи.

Кьабижви къяляхъ илдицну чан гъазмайихъинди гъилигу — дидхъан ярхла дарди мерс йивнайибсиб батлагъ хъайи. Думу батлагъи кьабижвуван гъазма вари чІиви аьламдихъан жара апІурайи. Гъамус дугъаз чан гъазма гъаци бицІиди рякъюрайи, хиял апІин думу сад йишвандин арайиъ жилиз гъизигну...

Нирин гъирагъдихъ бицІи лютке хъайи. Музгарко сабпибди деебгну дидиъ убсу, улхъан бацар утІукъну, думу нирин заан терефназ гъилибгу ва зяифди цІуз гъапІу.

— ГъачІинимиди фит'ин шад дубхънаву? — гъапи дидиз кьабижвуву. — Гъялак мабхъан, белки, айиб адаршул...

Хуйиз айиб аьгъайи, диди хъанара цІузар гъапІу: дидиз нирикк ккипнайи чул рибшври гъябкъю. Лютке нирин гъирагъдихъди асккан заина гъябгъюрайи. Кьабижвуву лютке гъялакди хъапІрайи, хуйин гъевес гъябкъю думура чулиъ хюрч айивалихъ хъугънайи. Гъякьикъатдиъра чул гъацІкъял'ан гъагъи дубхънайи, лютке дидиз багахь гъабхьиган, думу айибтІан ис гъабхьи.

Кьабижвуву чул гъирагъдихъан дибисну ихтиятди думу люткейизди ккадабгъуз хъюгъю. Хюрч ужуб вуйи: чулиъ хайлин аьхю ва бицІи балугъар аий. Саб аьхю балугъи дурариз гъайгъушнарра гизаф гъахнийи. Кьабижвуву думу чан хилиъ аий маргълиинди сикин гъапІнийи, хъасин люткейизди ипнийи. Музгарко люткейин улихъ дубснайи ва чан эй-

сийин ляхин гюзлемиш апІурайи.

— Ккундувуз? — кьабижвуву хуйиз балугъ улупурайи. — Хъа дисуз аьгъ-дарвуз... Гъи балугъин жук апІидихъа. Гъава ачухъуб даруган чулиз балугъар гизаф гъюру. Къюрдну дурар нирин кІанаъ сикин шулу, хъа гъадмуган вари балугъар ихъдар хъиди. Хъа гъамус яллагъ хулаз!.. ГъацІар балугъар керхну ерццурхъа, хъасин алверчйириз масу тувурхъа...

Къабижвуву хъадукрахъанмина хъюгъну балугъар дисуйи: саб пай ригъдихъ, тмуну пай гъазмайиъ ерццуйи, хъа айитІишвар саб гъуйисиб ахъю ичІаъ ахъуйи; му пай Музгаркойин хураг вуйи. Ярхи йисди дугъан таза балугъ ади шуйи, амма балугъарик кабхъуз дугъаз кыл гъубкІну адайи, уълра гъарган гъубкІну шулдайи, гъамусра гъацивуйи. Уълва кыл дугъаз му къюрд'ан тму къюрдузтІан хури шулдайи.

— Багарихъди аьраба хъубкъди, — гъавриъ тапІрайи кьабижвуву Музгарко. — Ухъуз кылра, уълра, гугуртра хъади гъиди... Анжагъ ихъ гъазма бегъем дарабгъна сарун, Музгарко.

Чвлин йигъ жикъиб ву. Къабижви ярхи йигъди гагъ мушв, гагъ тушв рас апІури, чан гъазмайилан илдицури шуйи, къюрдуз гъазма дарабгъри кІури. Гъазмайин саб йишвхъан дукъан дубтІнайи, тму йишвхъан мурччв абхънайи, йигъарикан сад йигъан дарабгъну дабхъузра мумкин ву. Ухдимиди цІийи гъазма дивуб лазим вуйи, амма сар касди гъапІдивахъа.

— Гъаму къюрдуз саб мадар апІарза, — фикир апІурайи кьабижвуву, цалик екІв кучри. — Хъа аьрабйир гъафиган...

Дабхънайи йифу кьабижвуван вари фикрар нирар уягъ шлу вахтна къюрдун рякъюъди сабпибди мина гъюру гъагъ айи аьрабйириина жалб апІуз гъитрайи. Инсанар дугъаз йисан саб ражнутІан рякъюри шулдайи. Фикир апІуз вахт гъубкІуйи.

Музгарко эйсийин гъарсаб гафнан ужуди гъавриъ шулайи ва, «аьрабйир» кІуру гаф гъеебхъубси, нирин аьраба гъюру терефназди либгури, думу гъатлинди гъюру, пуз ккунди айиганси, шадди цІузар апІуйи...

Къабирин гъазмайин багахъ хъадан алачугъсиб дивнайи, думу хъадну амбарси, хъа къюрдну аьрабачйир дерккру йишвси ишлетмиш апІуйи. Къюрдун аязнахъан гъяйвнар уьрхбан бадали, кьабири чвул кмиди гъазмайин улихъишв таза наратдин гъара-рихъди гъебкуйи. Ярхи рякъюъ гъягълан духъну амкІ утІубччвнайи гъяйвнар ва асасди ригъ удубчІвру вахтна хъивру мичІли микІ. Агъ, гъа-циб микІ шулуки, гъятта гъарарихъанра аьгъ апІуз шулдар, дурари чпин кюлер хъадукра жавкъвар тІирхну гъюру мани терефназди илбицури шулу.

Ляхин ккудубкІну, кьабир унчІвин кІанакк ккайи гъарин кьаблин деу ва фикрарикк ккахъу. Ху эйсийин ликарихъ дабхънийи ва чан фагъумлу кІул дугъан ликарийин дивнийи. Фиткан фикрар апІурайкІан кьабири? Сабпи йифу думу шадра апІуйи, Студеная нир ахмиш шулайи гъатму дагъларихъ гъубзу гъубшу уьмур кІваина хури, сефил фикрариккра ккитуйи. Душваъ дугъан халра, хизанра, багахълуйирра айи, хъа гъамус фужкІа имдар. Хъа думу гъузнайи... Шлиз аьгъя, белки, дугъан уьмурра мушваъ ккудубкІур — гъакІиган, улар къяркърукъана адарди. Агъ, дердлуб даринхъа ялгъуз кьабивал, хъа гургутум яркур, даима сикинвал, гаф-чІал апІурукъана адар. Саб шадвад ими кьабирин уьмриъ: ху. Кьабириз думу гъадму къадар ккундийики, инсанаризра сариз сар дицикъан ккун даршлийи. Хъа хуйизра чан эйси къадарсуз ккундийи. Швнуб ражари хюрчаъ Музгарко эйсийихъанди чан жан тувуз гъязур гъабхъну, дирбаш ху къюб ражари швеъди ккитІибшну.

— Къаби гъабхъунву аьхир, Музгарко, — кІуйи кьабири, хуйин йикъналан хил алдабтури. — Магъа, жанавринси, йикъра дюз гъабхънияв, сппарра хъунти гъахънияв, уларин аквра зяиф дубхънаяв... Эгъ, кьабиб, кьабиб, къюрдну жанаврари ипІидиву!.. Рякъру гъяларинан, сарун ихъра йикІуз вахт ву...

Ху йибкІузра гъязур вуйи... Думу хъанара ижмиди эйсийик кабсрайи ва язухъ шлуганси улари цІаппар апІури дугъахъинди либгурайи. Хъа кьабир

кIару дубхънайи нириз, мичIли гъю-
лихънахъан чруди гъатIабццнайи
ярквраз, Студенаяйин заихъ вуйин –
дарин рякъюрарий дагълариз лигури
деънайи. Чардиз диришвди, чан къа-
бивалин гъагъи фикрарикк ккахъну
лигурайи.

Магъа фиткан фикир апIури гъахъ-
нуш къабири.

Думу кар ярквраъ айи, Колве нирин
багахъ хъайи Чалпан кIуру гъулаъ
бабкан ва ахъю гъахъну. Му ликкрикк
ккадру, гургутум яркврар вуйи, убзуз-
ккадабцIуз шлу йишв дайи, гъаддиз
жилари, фуж хюрчаз гъягъюри, шли
гъар алдабтIури, шли балугъар дису-
ри, мадар апIуйи. Касиб гъул вуйи,
Чердынск крайин саки вари гъулар-
си, гъаддиз гъазанмиш апIуз гизаф-
дар гъирагъдиз удучIвну гъягъюйи:
Усролейиз къил ккадабцIуз, Више-
ре нирин багахъ хъайи гъулариз, ду-
шваъ гъагъ гъабхру гимйир тикмиш
апIурайи, Кама нирихъди хъайи ру-
къан заводариз.

Думуган къабир жигъил бай вуйи,
ва дугъаз гъулаъ Елеска Шишмарь
кIуйи, - Шишмарарин саб хизан айи.
Дугъан адаш хюрчабан вуйи, Елес-
кайи байвахтна дугъахъди вари

Колва ликриккан гъапIну. Дурар
жакъварихъ, хазарихъ, мершар-
ихъ, шеарихъ – саб гафниинди, чпиз
ккабхъубдихъ хюрч хъипри гъахъ-
ну. Хул'ан дурар къюб гъяфтайизди,
хъасин шубуб гъяфтайиздира хюрчаз
гъягъюри гъахъну. Хъасин Елеска
ахъю гъахъну, хпир духну, чан хи-
зандихъди жаради Чалпандиъ яша-
миш хъуз хъюгъну. Думу муганайиз-
си хюрчаз гъягъюйи. Яваш-явашди
Елескайин хизанра яркъу шулайи –
дугъаз къюр бай ва риш айи; ужудар
бицIидар вуйи, дурарикан къаби гъа-
хъиган адашдизра кюмек шуйи. Амма
первердигариз жараси ккун гъабхъну:
холерайи Елескайин вари хизан сар-
ра имдарди тIанкъ гъапIну. Му бед-
бахтвал чвну гъабхъиб вуйи, Елеска
жара хюрчабнарихъди дагълариз
мершарин хюрчаз гъушган. Думу
хул'ан гъягъруган хизан хъайи адми
вуйи, хъа къяляхъ ачIни жилирди
гъафнийи. Думуган Чалпандиъ гъацI
гъул холерайи батмиш гъапIну: холе-
ра чалпандин жилар лихуз гъягъюри
гъахъи Камайиланмина гъафиб вуйи.
Гъадму вари гъуландар укIси ккур-
шву гъурхулу аъзар хъади гъафидар-
ра гъадрар вуйи.

(Давам гъюру номериъ)

Эвел

1

2

3

4

5

6

7

8

9

ЯРКЪ

(ТАМАШИ)

38

39

40

41

37

36

35

34

33

32

10

11

12

13

14

15

РАЗ

Аьхир

50

КЪНРА

49

42

43

44

45

46

47

48

31

30

29

28

27

26

25

24

23

16

17

18

19

20

21

22

Литературайин жүрюш

Дербент шагъриъ айи
Педагогвалин колледждиъ
писателар, шаирариз ур-
хурайидарихъди ва мяли-
марихъди жүрюшариз тек-
лиф апІуб аьдат дубхъна.
Ва, икибаштІан, дицисдар
серенжемарикан чпин уьм-
риз мялимвалин пише ка-
дабгънайи баяр-шубариз
аьхю мянара а.

Гъаци октябрь вазлин
эвеларихъ му колледждиъ
саб гъациб литературайин мярака кІули гъубшну. Му ражну дина табасаран
шаирар Рягъим Рягъмандиз ва Элмира Аьшурбеговайиз теклиф дапІнайи.
Литературайин жүрюш тешкил апІбан себеб Рягъим Рягъмандин цІиб улихъ-
наси чапдиан удубчІву «Жил илтІибкІурайир» кІуру китаб вуйи.
Мушваъ гъадму китабдин презентация
гъабхъну.

Дупну ккун-
дуки, педколледж-
дин мялим Суна-
ханум Исаевайи
му серенжем-
дихъна урхурайи-
дар ужуйи гъазур
дапІнайи. Студен-
тари шаирин цІийи
китабдиан хайлин
шиърар гъурхну.
Дурар гъацира шаи-
рарин цІийи шиъра-
рихъ хъпехъну, ва
аьхириъ шаирариз
жүрбежүр суалар
тувну.

Паздин тавханайиз

Валентина Коркина

Гьюрматлу, биџи дустар! Гъи Ппаздин тавханайиз машгьур урус шаир, Урусатдин писателарин Союздин член, миржиб китабдин автор, Е. И. Носовдин ччвурнахъ хъайи Литератураин премияин сагъиб Валентина Коркина хялижв духъна. Думу Ульяновск областдин Николаевский райондин Никулино кІуру гъулаъ бабкан гъахъну. М. Ю. Лермонтовдин ччвурнахъ хъайи МГУ-йин журналистикаин факультет ккудубкІну. Дугъан шиърар украин, гуржи, осетин, таджик ва гъамус табасаран чІалариз таржума дапІна.

Шаир Курск шагъриъ яшамиш шула.

Дявдиан кагъаз

Ву кІура ихъ гъубшуб кучІлин,
Тарихдин дабхъра сирина...
Катяйи урхура кагъзар
Ахъю абин, дяряркъю зат.

Лукачев ву гъидикІур чиб,
Пётр Андреич, – хъайиз гъалиб,
Айири дявдин женгариъ,
Ккилигури шад йигъариз,

Фикрар ади Гъалиб Йигъкан,
Гъулаъ гъубзу багъри хулкан,
Шадвал гъабхъи, мяъли, аьлхъюб,
Ккебгъайиз му дяви ахъю.

ДикІуйи женгарин къяляхъ:
«Ярхиб хъибдар йиз дявдин рякъ:
Гъулаз гъюрза, жилилан ихъ
Терг дапІну му душман гъаних!..»

Гележегдикан хиял чан
Гъабхъдар тамам... дявдиъ-душман
Гъузну думу. Музей, мектеб,
Гудлихъ – кагъзар. Метлеб ву саб:

Ахъю аба кІваин уърхюб!
Катяйи урхура кагъаз.
... Лукачѳвдин кагъзар дикІуб
Шула давам – хпириз, хулаз.

Р.С. Фамилия ва ччвурар гъякъ инсанарин ву. Дявдин иштиракчи Лукачѳв Петр Андреичди дявдиан гъидикІу кагъзар Курск шагърин 35-ни мектебдин литератураин музейиъ уърхюра. Гъадму мектебдиъ Катя Маршала кІуру дугъан гудул шуру гъурхну.

Гьарсаб шейъназ тувна чан чIал

Худайи халкъ гъапIу шейъназ –
Гьарсабдиз чIал тувну а чаз...
Аьсар'инди жил'ин али
Гъвандира, жибкIруган мархъли,
КIура дидиз фу-вуш маниб,
Чан чIал'инди гафар ккуни.
Хъа завар'ан гъюри а мархъ,
Дабгъури чан гафарин архъ.
Мархъли хяраъ жикIру кюкйир
Дийигъна, йивури гъягъйир,
Сюгъбатнаъ а, хъаъри цIабар,
Ухъуз дидкан даршра хабар...
Мюркъ йивнай гъарин кIаж мархъликк,
Фу-вуш кIури, тIубчвуре, лиг, –
Ктар чаз фикир аьхир йигъкан,
Ва варидиз кIура дидкан!

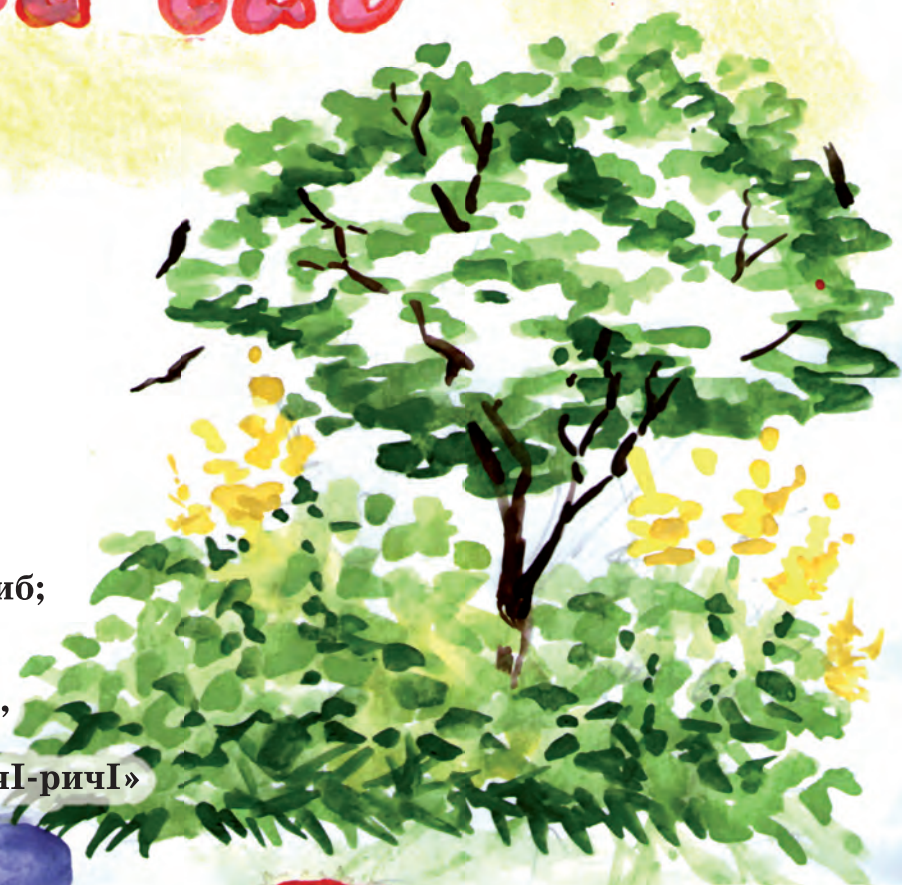
Бес буда саб

Хъибтри айи жилин ниар,
Табиатдин чИви дихар
Архъра дюн'яйиъ ва яв кІваъ,
Азадвалин сес ипри чаъ.

Ва гъисс апІурва саб вуйиб
Уву ва му хяраъ кюкйир,
Чру укІ, заргурайиб кІулар,
ЧІартІар, арццрайидар улар.

Хъа гъисс апІуз шадвал дерин
Бес буда саб: гъисаб апІин
Гъизилгюл-рук уву вуйиб,
Яв унчІварикк кюкдихъ хъайиб;

Вуйиб уву багъдиъ беъли;
Къиблайиан гъафи саб псинчІ,
АпІурайиб шадди мяъли –
ПсинчІтІан гъавриъ адру «вичІ-ричІ»

ТІурфан

Тамшир апІруси, къюркълин цІи
АпІури а завар парчйир.
Мархъликк жаргъура риш бицІи,
Дисура завар'ан тикйир.

Гъирибчну цІа! – ГъутІубкІну зав...
Сабсана! – ГъутІурчвну жилар...
ГъапІрайкІан Худайи аъзаб,
Инсандикан дапІну хъюлар?

Хъа му шуру – шулу гъа чиб
Аъламатнан, вушра саб чІиб! –
«Гъачай чІатна, – ипна гъарай, –
ГъитІикІначва гъаз, вайгъарай!»

... Мархъликк ялхъван апІури чІат,
Дюн'яйиз пуз ккунда шураз:
«Шулза узу гучІ адрур зат!»
Шулира ву!
Фу кІурва чаз?!

Цийи китабарин жергейиъ

Гяжимягямад
Гяжиев

Дустар

Цару хюнди ич бабан
Саб гъашкъа кIари гъабхну.
«Му кIари ву йиз Султнан», –
Баяриз бабу гъапну.

Султназ чан бицIи кIари
КIюгъялди ву лап гизаф.
Гъуллугъ апIуру бали
Чан дустраз, дарди бизар.

ГвачIнин чаз убзу никкдин
ГъацI тувру ккуни дустраз,
Ва гъягъюру бай бистниз
Чан кIардиз гъюдли укIаз.

Гвар гъадабкъиган бабу,
АлапIну ицци кIаму,
Парча уъл тувру бализ,
КIури: «Ухди йихъ жилир!»

Уълин сабну гъацI дугъу
Иштагъниинди ипIур.
Хъасин, ахъизди жаргъну,
ГъацI чан гъашкъайиз тувур.

Султну гъи чан кIардихъди
Тамшир гъапIну чпин хянаъ.
Жаргъури чан юлдшихъди,
Гъахъну гъизгъин талитнаъ.

Хъасин ккунди-даккунди,
Султну гъиву чан гъирагъ.
Хулаз гъафи юргъунди,
Деу дадаيين гъвалахъ.

КIул кивну дугъан мухрик,
Явашди кIуру дадиз:
«Зухъди абхуз яв униъ
Гъита, дада, ихъ кIардиз...»

Гъамцир жумарт юкIв айир,
Ву бицIи гъардаш Султан.
Хасиятнан ву марцир –
Ибарат бисай дугъхъан.

Камилин Гату

Айич саб цIару гату,
ЧIат гъибихъуб Камилиз.
Ккундар дадайиз думу –
УтIубккуру чIатариз.

Камили хъана чIат'ан
Хуру хабахъ хъибтну чан.
Кивру гъидкъиин якъран,
Ккебгъру гатди чан мукъам.

Вушра бабна бай чиб чпиз
Багъридар, гирамидар,
Шулу сарикан сариз
Гатдин кIуллан гиранар.

Дадаи бализ кIуру:
«Ккундарзуз мициб гату,
Никкдин хахар ултIухруб,
Къюлар гъичра дидрисруб».

Бали кIуру дадайиз,
Нивгъар ади улариъ:
«Дада, саб миннат вуйиз»
Гъибта гату хулаъ йиз.

Узу йиз бицIи юлдаш
ХътапIурза бясварихъан.
Думу апIурза вердиш,
Рази шлуси ву чакан.

Улупидиза гатдиз
Дисуз зарарлу къюлар.
Гъархуз гъитурза дидиз
УлтIухуз никкдин хахар.

Къюрд

Даккун-даккунди гъубшу чвул —
Йискъбан вартан бегъерлу вахт.
Бицли дустар, дуфначвуз къюрд,
Гъилибхну ичв тамшйирин бахт.

Нирин мукъмар сарун имдар,
Дурар гъахъну миркклиз йисир.
Жакъварра ухъухъ гъузундар —
Къиблайизди гъапну сейир.

Хъютарина чвлин цIарушну
Албагнайи къюрдун мукъам.
Зав'ан дуфнайи лизишну
Чарч ккипну а жил вуйибкъан.

Бицли Рамис тепейилан
Исина гъучвурхну микIси.
Сабпи ражну таза йифлан
Шил ккипну дагъдин мухрикди.

Къюрдун мешреб вуй аязну
Мак гъапну бицли гарцIлариз.
Мярхярин чвурхбан гъаразну
Гъитрадар гъягъюз хулариз.

ЩИЙИ ЙИС МУБАРАК ИЫШРИ!

ЯРКВРАЗ КЪЮРД Тамаши уйнамиш ап/бан къайда

Йиз бицли дустар! Учву къюрдну ярквраз сейир гъапуб вуйинчва? Ваъ? Гъачай, ухъу сейриз гъягъидихъа! Къюрдун ярквраз дикъат-луди лигидихъа, душван гъяйванатарихъди та-ниш хъидихъа. Учву ярквраз гъягъюз гъязур духънайчва? Дина гъягъуб лазим дар. Гъачай, ухъу тамаши уйнамиш ап/идихъа.

Тамаши къюр вая артухъ бицлидарихъан уй-намиш ап/уз шулу. Гъадму себебнаан, кубик ва фишкйир лазим шулу. Фишкйир эвелиин див-ну, нубатниинди кубик гат/абхъури, тамаши ап/уз башламиш ап/идихъа.

Сарпирди аьхирихъна хъуркъур, гъалиб хъи-ди.

Амма, тамаши ап/руган, учву гъаму т/алабар тамам дап/ну ккунду.

— Стрелкайи улупнайи терефнахъинди гъа-рах.

— Саб ражари гъягъбан нубат гъидип.

— Сабсан ражари артухъди гъарах.

Соколёнок
Плази

6/2015

ноябрь - декабрь

Иллюстрированный детский журнал.
Издается один раз в два месяца.

Учредитель:
Правительство Республики Дагестан.

Журнал зарегистрирован федеральной
службой по надзору в сфере связи и мас-
совых коммуникаций.
Регистр.номер ПИ №ТУ5-0017 от 21 мая
2009 г.

Издается с января 1990 г.

Главный редактор
Мурад Ахмедов

Редколлегия:
А.Исмаилов (зам. гл.редактора)
Т.Зургалова (ответ. секретарь)
Ф.Султанова (редактор выпуска)
П.Асланов
Г.Омарова
Ш.Шахмарданов
С.Кюребегова
А.Абдурахманов
Э.Ашурбекова

Худ. редактор З. Даганов
Тех.редактор Т. Лузина
Художник номера А. Самарская
Оформление обложки А. Качаев

Выход в свет 30.12.2015 г.
Тираж 609 экз.
Заказ № 169

Типография: ООО «Издательство «Феникс пресс».
Адрес типографии: 367018, РД г. Махачкала,
ул. Петра I, 61.

Редакция и издатель: Государственное
бюджетное учреждение Республики
Дагестан «Редакция республиканских
литературных журналов «Соколенок» и
«Литературный Дагестан».

Адрес редакции и издателя: 367025,
РД, г. Махачкала, ул. Даниялова, 55.

Табасаранский язык.
Индекс: на год - 31170,
на полугодие - 78433.

Цена свободная.

